

KUNSTEN
EN ERFGOED

- I. State indemnity (Indemniteit) (Staatswaarborg)
- II. Immunity from Seizure (vrijwaring van in beslagname)
- III. Vrijstelling van zekerheidstelling
- IV. Invoer van cultuurobjecten

 2

KUNSTEN
EN ERFGOED

**I. State Indemnity
(Staatswaarborg - Indemniteit)**

 3

KUNSTEN
EN ERFGOED

1. wat?

borgstelling door de overheid voor de mogelijke schade aan cultuurobjecten uitgeleend voor een tentoonstelling.

 4

KUNSTEN
EN ERFGOED

2. voordelen

- Overname door de overheid van door de tentoonstellingsorganisator te dragen risico's
- besparing op te betalen verzekeringspremies (0,5 tot 1,5 pro mille van de te verzekeren waarde)
- moedigt aan om te investeren in veiligheid en bewaarklimaat

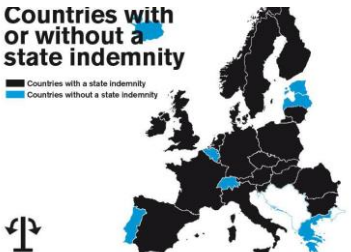
 5

KUNSTEN
EN ERFGOED

3. verspreiding state indemnity in Europa

Countries with or without a state indemnity

■ Countries with a state indemnity
■ Countries without a state indemnity

 6

4. types van staatsindemniteit

KUNSTEN EN ERFGOED

- volledige dekking van het risico door de overheid (vb. UK met beperkte franchise = 4.000 pond per object + 1 % van de waarde)
- dekking van de eerste risico's, restrisco te dekken door een private verzekeraar (vb. Nederland – eerste 30 % van het risico – franchise van 5.000 euro)
- dekking van het restrisco, eerste risico's te dekken door een private verzekeraar (vb. Frankrijk: restrisco van 70 % - franchise 46 miljoen euro)

Indemniteit	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100
100%	Verenigd Koninkrijk																			
Eerste risico	Nederland										Commerciële verzekering									
Residuele risico	Com Verzek										Frankrijk									

7

KUNSTEN EN ERFGOED

5. risico's voor de waarborgende overheid

Kleinere schades

beperken via franchise

calamiteitenrisico

(vb brand in het Armanimuseum)

(vb diefstal in de kunsthall Rotterdam)

beperken via

- voorafgaand eisen van een risk assessment en een facility report
- beperken van de totale borgstelling tot x miljoen euro 'op elk moment van het jaar'

8

6. schadegevallen binnen de Europese Indemniteitsregelingen (15 landen over 5 jaar)

KUNSTEN EN ERFGOED

- 2.448 tentoonstellingen onder indemniteit
- 84 miljard garantiestelling
- 316.131 euro schadevergoedingen uitbetaald
- 50 miljoen geraamde besparingen
- ratio 0,006 (= voor elke 1.000 euro betaalde premie 6 euro vergoeding ontvangen)

9

7. Europese aanbevelingen

KUNSTEN EN ERFGOED

Op de website van de Europese Unie werden het **rapport** en de **toolkit** gepubliceerd, opgesteld door de working group on the mobility of collections

http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/policy-documents/omc-working-groups_en.htm

10

7.1. report of the working group of member states experts on mobility of collections (oktober 2012)

KUNSTEN EN ERFGOED

7.1.1. recommendations to museum professionals:

- we recommend the formation of a **network of registrars** similar to the national registrar's groups that already exist in certain countries, but on a European level. *It's easier to come to an arrangement if there is mutual trust and understanding. That's why it's so important to get to know each other.*
- we recommend that museum staff to **get to know the national indemnity schemes**, hopefully with the use of the toolkit. *There is still a lack of familiarity with the Indemnity schemes. It is important to ensure that all lenders accept State Indemnity.*

11

the **savings realised** in museums compared to the costs of commercial insurance premiums should be **invested in promoting State Indemnity**, for example through focussing on **museums security**. *More museums will use the State Indemnity schemes, and more money will be saved.*

it's important for museums to follow best practice in the management and use of the collection, and that is why we recommend the use of **written procedures** when it comes to lending and borrowing, to make sure that all the regulations and actions are clear to all museum workers when it comes to such issues as valuation, insurance, indemnity, risk assessment and so on.

12

KUNSTEN EN ERFGOED

7.1.2. recommendations to the member states:

- in order to improve and increase the mobility of collections, we recommend member states without an indemnity scheme to **consider adopting such a scheme**, adopting the best practice models that are shown through the statistics set out in the toolkit. Government bodies should actively invest in or support the developing of an effective state indemnity scheme.
- states should try to **converge and standardise the indemnity schemes** they operate, in order to prevent the refusal of cover under certain indemnity schemes on the grounds that they offer insufficient cover compared to others.

KUNSTEN EN ERFGOED

- states should **promote the acceptance of the indemnity schemes** of other states by their museums and in particular by the museums under their custody. The availability of an English translation of the different state indemnity schemes will make it easier for the lenders to accept the offered indemnity schemes. The strongest possible efforts should be made to counteract the suggestion that state indemnity schemes are in any way inferior to commercial insurance cover.

KUNSTEN EN ERFGOED

7.2. toolkit: practical ways to reduce the cost of lending and borrowing of cultural objects between member states of the European Union

Informatie over:

- state indemnity schemes
- shared liability
- risk assessment
- transport costs
- glossary
- factsheets on State indemnity

KUNSTEN EN ERFGOED

8. ervaringen met staatsindemniteit vanuit het oogpunt van een bruikleengever (KMSKA)

Hoe omgaan met indemniteit als bruikleengever?

KUNSTEN EN ERFGOED

— Indemniteit wordt vaak voorgesteld en altijd aanvaard door het KMSKA, maar niet zonder informatie over de **voorwaarden** en **procedures**

- Voorwaarde opvragen bij de bruikleennemer
- De toolkit – overzicht van alle indemniteitsregelingen in EU de regelingen zijn allemaal verschillend qua procedures en dekking

We gaan na of de regeling voldoet aan de voorwaarden gesteld in ons bruikleencontract

KUNSTEN EN ERFGOED

De dekking

— Is meestal geënt op de tentoonstellingspolissen van de commerciële verzekeringen nl "**All risks**" en "**nagel tot nagel**"

— Mogen we dan op beide oren slapen?

- schade veroorzaakt door licht, warmte, blootstelling aan weer en wind, temperatuurverschillen of verschillen in vochtigheidsgraad.
- grove nalatigheid
- insecten, parasieten
- graduele beschadiging veroorzaakt door gebruik (lichte krassen, stoten)
- eigen gebrek van het object
- normale werking of aard van het object
- gebrek aan onderhoud
- elke schoonmaak, herstelling of restauratie van het object, uitgevoerd door een vakman

KUNSTEN EN ERFGOED

KUNSTEN EN ERFGOED

Staatsindemniteit – commerciële verzekering

— Komen in grote lijnen overeen maar er zijn verschillen

- Procedures bij schade
- Alleen bruiklenen uit buitenlandse musea
- Bruiklenen op lange termijn
- Limiet aan de dekking
- Afstand van verhaal
- franchise

Verloop indemniteitsprocedure voor musea in Nederland

KUNSTEN EN ERFGOED

Principe indemniteitsregeling Nederland

KUNSTEN EN ERFGOED

- Geldt voor **tentoonstellingen** en **langdurige bruiklenen** voor zover deze laatste van uitzonderlijk belang zijn
- Risico dat de staat per tentoonstelling kan overnemen is een **percentage van de totale verzekerde waarde** van de tentoonstelling
- Is altijd **gekoppeld** aan een "commerciële" verzekeringspolis, de verzekeraar zal het resterende risico dragen
- Het is aan het museum om het gedeelte **eigen risico** al dan niet te laten verzekeren.
- De instelling die aanspraak wil maken op de regeling moet **openbaar toegankelijk** zijn

De procedure

KUNSTEN EN ERFGOED

- **Verplichte documenten** bij de aanvraag:
 - een motivatie mbt het belang van de tentoonstelling, verwachte aantal bezoekers, begroting, overzicht bruiklenen, facility report en calamiteitenplan
- **Locatiebezoek van RCE** - > veiligheid
- +- **10 weken** later kan de aanvraag al dan niet gehonoreerd worden

Resultaten 2005-2011

KUNSTEN EN ERFGOED

- 77 aanvragen ingediend waarvan **67 gehonoreerd**
- Door 24 verschillende musea
- Voor de 67 tentoonstellingen is **slechts één keer** een bedrag van 7000€ uitgekeerd

Meer weten:

<http://www.cultureelerfgoed.nl/sites/default/files/u4/Indemniteit.pdf>

II. Vrijwaring voor in beslagname van cultuuroederen, eigendom van een buitenlandse mogelijkheid (immunity from seizure)

1. wat? immunity from seizure

- a) beslagname
- b) vrijwaring van in beslagname

immunity from jurisdiction

de Malevitsj-collectie van het Stedelijk Museum Amsterdam in Houston

2. rol van de registrar

inkomende bruiklenen

bekomen van de vrijwaring van in beslagname in het geval van inkomende bruiklenen van buitenlandse overheden

uitgaande bruiklenen

bekomen van garanties tot terugkeer voor de bruiklenen uit de eigen collectie, toegekend aan buitenlandse musea

A. inkomende bruiklenen

Vrijwaring van inbeslagname voor inkomende bruiklenen: de Belgische vrijwaringsregeling

1. Wettelijke bepalingen

Wet van 14 juni 2004 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op het instellen van een uitvoeringsimmunitet ten aanzien van buitenlandse cultuuroederen die in België voor het publiek vertoond worden.

Artikel 1412 ter van het Gerechtelijk Wetboek
(aanleiding: Europalia Rusland (2005))

2. toepassingsgebied

cultuuroederen die:

- een artistiek, wetenschappelijk cultureel of historisch belang hebben;
- eigendom zijn van een buitenlandse overheid;
- in België voor een openbare en tijdelijke tentoonstelling;
- niet bestemd voor commerciële privaatrechtelijke activiteit Internationaal.

3. procedure voor het bekomen van een vrijwaring tot in beslagname

3.1. automatische toepassing

Indien voldaan wordt aan de voorwaarden (cfr. Toepassingsgebied) is de wet van toepassing.

Geen uitvoerings- en aanvraag modaliteiten.

Geen absolute garantie (toetsing door de Rechtbanken).

3.2. letter of comfort

Wat?

Afgeleverd door wie?

Toetsing.

Geen absolute garantie (toetsing door de Rechtbanken).

B. uitgaande bruiklenen

bekomen van garanties tot terugkeer voor de bruiklenen uit de eigen collectie, toegekend aan buitenlandse musea

rol van de registrars:

risico-inschatting

- provenance duidelijk?
- provenance onbetwistbaar?

Oorlogskunst? Kunst uit Joodse collecties? In beslag genomen kunst?

- immunity from seizure wetgeving in het land van de bruikleenvrager?
- letter of comfort

Meer weten?

- *Nout van Woudenburg, Immunity from seizure: a legal exploration* in *Encouraging Collections Mobility – A way forward for museums in Europe* (2010), Helsinki
- *Norman Palmer, Itinerant Art and the architecture of immunity from legal process* in *Art, Antiquity and Law*, vol XVI, issue 1, May 2011

contactadressen

voor de Vlaamse Gemeenschap:

Kunsten en Erfgoed

Hans Feys

hans.feys@cjsm.vlaanderen.be

tel. 02 553 68 26

voor de Federale Wetenschappelijke Instellingen:

POD Wetenschapsbeleid

Robert Van de Walle

r.vandewalle@belspo.be

tel. 02 238 36 30

III. Vrijstelling van zekerheidstelling

1. wat?

Een uitzonderingsregeling:

Vrijstelling van borgstelling voor de tijdelijke invoer van cultuurobjecten binnen het douanegebied van de Europese Unie. (rechtsgrond : Artikel 189, punt 4 van Verordening (EEG) nr. 2913/93 van de Raad van 12 oktober 1992 (Douanewetboek))

Normale regel:

Invoerder betaalt borg voor de door hem tijdelijk ingevoerde goederen en krijgt die borg terug wanneer de goederen de EU terug verlaten hebben.

KUNSTEN EN ERFGOED

2. Wie kan deze vrijstelling aanvragen?

vroeger: alle musea

nu: - de musea die zelf een overheidsorgaan zijn (vb. KMSKA)

- de musea die rechtstreeks van een overheidslichaam afhangen (vb. de stedelijke musea)
- overheden, op vraag van een museum.

KUNSTEN EN ERFGOED

3. Aanvragen door een overheid

- Welke overheden kunnen de vrijstelling aanvragen?

- Aanvragen door de Vlaamse overheid

Op basis van: - duidelijke informatie geplande tentoonstelling

- duidelijke opgave van de kunstwerken waarvoor vrijstelling gevraagd moet worden (lijst met titels, foto's en waarden van de kunstwerken)

KUNSTEN EN ERFGOED

4. Procedure

- Formele schriftelijke vraag tot vrijstelling vanwege een overheid bij de Douane met verbintenis van die overheid dat zij in geval van niet regelmatige wederuitvoer zal betalen:
 - alle opeisbaar geworden invoerrechten en BTW
 - andere verschuldigde belastingen en boetes
- Formele schriftelijke toekenning van de vrijstelling van zekerheidsstelling door Douane en Accijnzen

KUNSTEN EN ERFGOED

4. Procedure

Voor de borgstellingen die de Vlaamse overheid aangaat, gelden volgende (**contractuele**) afspraken:

- Engagement van het museum dat het al het nodige zal doen opdat de wederuitvoer op regelmatig wijze verloopt,
- Verbintenis dat het museum de eventuele vorderingen van de Douane zal betalen, welke de Douane bij de Vlaamse overheid als borgsteller zou vorderen.
-

KUNSTEN EN ERFGOED

5. conclusie

De vrijstelling **voorkomt** dat werkmiddelen van de musea geblokkeerd worden onder vorm van tijdelijke borgstellingen. Voor vaak dure kunstwerken kan dit hoog oplopen

(vb. te betalen borgsom tentoonstelling Kerry James Marshall M HKA zou 700.000 euro belopen)

Het **museum blijft aansprakelijk**. In geval van niet regelmatige wederuitvoer zal de borgstellende overheid de door de Douane gevorderde sommen rechtstreeks of onrechtstreeks op het museum verhalen.

KUNSTEN EN ERFGOED

Tijdelijke invoer in de praktijk

- bij aanvraag tot vrijstelling moet worden volgende informatie doorgegeven voor het opstellen van een **ATA carnet** (=samenvoeging van "Admission temporaire/Temporary Admission")
- Er is steeds **controle** van de ingevoerde kunstwerken (goederen) bij het uitpakken door een **verificateur van de douane**
- De verificateur toetst de informatie over de kunstwerken vermeld op het ATA carnet aan de kunstwerken (aantal, aantal onderdelen, titel, herkomst)
- Vervolgens wordt het ATA carnet vervolledigd, ondertekend en voorzien van stempels door de verificateur, waarmee hij bevestigt dat de kunstwerken werden ingevoerd

wederuitvoer

- **Na afloop** van de tentoonstelling zal hetzelfde ATA-carnet door een verificateur van de douane worden nagekeken en ondertekend voor vertrek.
- Indien kunstwerken tijdens de tentoonstelling een **ander bestemming** kregen (aankoop, of verder uitgeleend naar een andere tentoonstelling binnen de EU) is het van belang om de bevoegde instanties hiervan tijdig op de hoogte te stellen

IV. Invoer en uitvoer van cultuuroederen

1. Invoer

- Checken welke vereisten er gelden in het land van waaruit het cultuurogoed tijdelijk of definitief in België wordt gebracht
- ICOM-code of ethics inzake verwerving van cultuuroederen
- EU-richtlijn betreffende de teruggave van cultuuroederen
- Omzettingwet Unesco '70 verdrag

Ontwerp van Wet tot omzetting van het Unesco '70 verdrag tot teruggave van cultuuroederen

principes:

- Verbod tot invoer van cultuuroederen uitgevoerd in overtreding van de beschermingsbepalingen die gelden in het land van herkomst
- Verbod tot invoer van cultuuroederen, gestolen uit musea, archieven, monumenten en vermeld in de inventaris

2. Uitvoer

- Topstukken decreet (24 januari 2003)
voorafgaande toelating vereist om Topstukken buiten Vlaanderen (= het Vlaamse gewest) te brengen,
- Verordening EG nr. 116/2009 van de Raad van 18 december 2008 betreffende de uitvoer van cultuuroederen
voor het buiten de EU brengen van bepaalde categorieën van cultuuroederen is een **EU-vergunning** vereist.

Due diligence – zorgvuldigheidsprincipe

SPECTRUM aanbeveling

- Zorgvuldigheid betrachten (due diligence) in de bestrijding van illegale handel en roof

Musea moeten de nodige voorzorgen treffen opdat ze er zeer zeker van zijn **enkel ethisch aanvaardbare objecten te ontlenuen**. Ze moeten objecten die mogelijk **illegaal** weggenomen zijn van archeologische sites, die het resultaat zijn van **roof**, of die bestaan uit een **beschermd natuurlijk materiaal weigeren**. Om er zeker van te zijn dat het museum zich hieraan houdt, moet het zorgvuldigheidsprincipe (due diligence) toepassen en alle relevante documenten bewaren.

Voorbeeld uit de praktijk

Het bruikleenbeleid van V&A voor inkomende bruiklenen

- V&A stelt onder meer uitdrukkelijk dat:
 - 1. het objecten steeds conform aan het wettelijk kader van UNESCO 1970 zal ontlenen.
 - 2. het geen objecten zal ontlenen wanneer er twijfel bestaat over het eigendomsrecht.
 - 3. wanneer er een vermoeden is dat het object, gestolen of onrechtmatig werd verworven na 1970 het afziet van bruikleen.

Voorbeeld uit de praktijk

Het bruikleenbeleid van V&A voor uitgaande bruiklenen

- Aan de bruikleennemer wordt gevraagd om:
 - 1. te bevestigen dat hij bevoegd is om het object in bruikleen te nemen.
 - 2. dat hij als bruikleennemer geen weet heeft van claims, nu of in het verleden.
 - 3. te verklaren dat de objecten conform de bepalingen van de internationale verdragen in bruikleen worden genomen: UNESCO 1970.

Afgifte EU-vergunningen

Kunsten en Erfgoed
Arenbergstraat 7-9
1000 Brussel

Meer informatie

chris.bets@cjasm.vlaanderen.be
hans.feys@cjasm.vlaanderen.be